6 विनोदपद्यानि

(1) सदा वक्री सदा क्रूरः सदा पूजामपेक्षते ।
कन्या राशिस्थितः नित्यं जामाता दशमो ग्रहः ।।

(2) टका धर्मः टका कर्म टका हि परमं तपः ।
यस्य हस्ते टका नास्ति हाटके टकटकायते ।।

(3) घटं भिन्द्यात् पटं छिन्द्यात् कुर्याद्रासभारोहणम् ।
येन केन प्रकारेण प्रसिद्धः पुरुषो भवेत् ।।

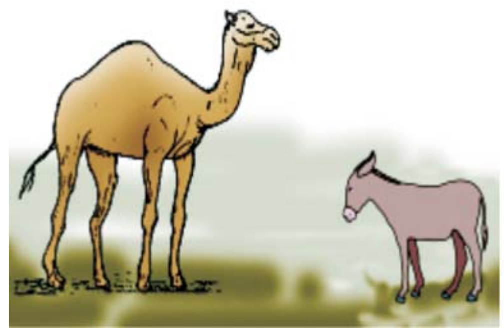

(4) उष्ट्राणां हि विवाहेषु गीतं गायन्ति गर्दभाः ।
परस्परं प्रशंसन्ति अहो रूपम् ! अहो ध्वनिः ।।

(5) कन्या वरयते रूपं माता वित्तं पिता श्रुतम् ।
बान्धवाः कुलमिच्छन्ति मिष्टान्नमितरे जनाः ।।

(6) वैद्यराज नमस्तुभ्यं यमराजसहोदर ।
यमस्तु हरति प्राणान् वैद्यः प्राणान् धनानि च ।।

Glossary

वक्री not straightforward **जामाता** son-in-law **हाटके** in the market **रासभः** donkey **कन्याराशि-स्थितः** born in the virgo, remaining in the group of girls **गर्दभः** donkey **उष्ट्रः** camel **वित्तम्** wealth **सहोदरः** real brother **टका** (here)rupees **टकटकायते** wanders **भिन्द्यात्** should break **छिन्द्यात्** should cut **पटम्** cloth **श्रुतम्** knowledge

विशेषः

कुर्याद्रासभरोहणम् – कुर्यात् रासभ–रोहणम् **कुलमिच्छन्ति** – कुलम् इच्छन्ति **मिष्टान्नमितरे** – मिष्टान्नम् इतरे

Exercise

1. Pronounce the following words properly :

कन्याराशिस्थितो, पूजामपेक्षते, टकटकायते, भिन्द्यात्, कुर्याद्रासभरोहणम्, उष्ट्राणाम्, प्रशंसन्ति, कुलमिच्छन्ति, मिष्टान्नमितरे, नमस्तुभ्यम् ।

2. Split Sandhi of the following words :

पूजामपेक्षते, कुलमिच्छन्ति, मिष्टान्नमितरे

3. Join the following words :

कः + अपि   यमः + तु   नमः + तुभ्यम

4. Complete the following shlokas :

(1) सदा वक्री ______________________

______________________ दशमो ग्रहः ।।

(2) कन्या वरयते ______________________

______________________ जनाः ।।

5. Copy out the following words :

भिन्द्यात्, प्रशंसन्ति, नमस्तुभ्यम्, उष्ट्राणाम् ।

6. Frame the new sentences replacing the underlined words given in the brackets :

(1) सदा <u>पूजाम्</u> अपेक्षते । (धनम्, सुखम्, सम्मानम्)

(2) कुर्यात् <u>रासभे</u> आरोहणम् । (अश्वे, गजे, बलिवर्दे)

(3) बान्धवाः <u>कुलम्</u> इच्छन्ति (धनम्, वस्त्रम्, विद्याम्)

Activity

- Present the shlokas given here in the school programme.
- Discuss the fun reflecting from the given shlokas.
- Collect such type of shlokas and present them in the class-room.

ज्ञातव्यम्

षोडश संस्काराः

(1)	गर्भाधानम्	(9)	चूडाकर्म
(2)	पुंसवनम्	(10)	विद्यारम्भः
(3)	सीमन्तः	(11)	उपनयनम्
(4)	जातकर्म	(12)	वेदारम्भः
(5)	नामकरणम्	(13)	केशान्तः
(6)	कर्णवेधः	(14)	समावर्तनम्
(7)	निष्क्रमणम्	(15)	विवाहः
(8)	अन्नप्राशनम्	(16)	अन्त्येष्टिः

सप्तर्षयः

- कश्यपः, गौतमः, अत्रिः, जमदग्निः, भारद्वाजः, वशिष्ठः, विश्वामित्रः च सप्त ऋषयः सन्ति ।